

Передплата
на «РУСЛАНА» виносить:
в Австрії:
на цілий рік 20 кор.
на пів року 10 кор.
на чверть року 5 кор.
на місяць 1-70 кор.
За границею:
на цілий рік . . . 16 рублів
або 86 франків
на пів року 8 рублів
або 18 франків
Поодинокє число по 16 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5½ год. пополудні.

Редация, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. і. пл. Домбровского (Хорунжини). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані відні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Конець німецької Gemeinbürgschaft.

(X) Організація німецької лівіці, до якої належали клуби німецьких людовців, поступовців, християнських соціалів і вірноконституційної шляхти, т. зв. deutsche Gemeinbürgschaft, якої виконним органом була deutsche Obmännerconferenz, розпала ся. Від почину весняної сесії ради державної відбували ся день в день усякі наради німецьких людовців, а наостанку в п'ятницю ухвалено заяву ось такого змісту: «Сторонництво німецьких людовців приняло до відомости заяви вірноконституційної шляхти, сторонництва поступовців і християнсько-соціального союзу, що они засадничо відклонюють відпорне становище проти правительства і тим зазначають, що они не згоджують ся на спільне тактовне поступованє німецьких людовців супроти правительства. Супроти сего само про себе рішенє становище німецьких людовців супроти клубової конференції і німецькі людовці не будуть брати участи в її нарадах. З вдоволенєм витає сторонництво людовців, що німецькі поступовці вважають конечностю іти з ними рука в руку. Само про себе буде сторонництво німецьких людовців і в будуччині, сповняючи народний обовязок, після спроможности змагати до одноцільного поступованя всіх німецьких сторонництв».

Сею заявою зазначило сторонництво німецьких людовців свій виступ з клубової конференції лівіці, а тим самим розпала ся німецька Gemeinbürgschaft. Ся подія втворила нове положенє німецької лівіці, позаяк окрім найскрайніших Шенериянців, які тепер розбили ся на Alldeutsche (під проводом Шенерера) і маленької горстки Ostdeutsche (прихильники Вольфа) та німецького центра (клерикалів), стає тепер окремо сторонництво німецьких людовців, найблизше коло них стоїть сторонництво німецьких поступовців, обидва останні на відпорно-виждаючїм становищі, а на становищі прихильнім правительству стоять вірноконституційна шляхта і християнські соціали.

Сей розділ німецької Gemeinbürgschaft мав ніби-то довершити ся зовсім приязно після запевненя з кругів німецьких людовців, хоч з иншого боку звіщають про острі докори роблені людовцями вірноконституційній шляхті. Цікаве є також запевненє, що відпорне становище людовців має бутя вимірене не на розбитє ради державної або спиноване в нїй роботи, бо німецькі людовці бажать парламенту і парламентаризму, алеж те запевненє стає вельми непевним супроти домаганя Вальца, що людовці мають перейти до обструкції, «скоро лише німецьке право буде нарушенє, або Німота буде загрожена».

Всі ті заяви, запевненя і домаганя є такі неясні, так зависимі від особистого розуміння і погляду, від хвилевого пориву

і особистого темпераменту, що нема найменшої поруки, щоби сторонництво німецьких поступовців не дало пирвати ся всенімцями або східно-німцями до обструкції.

Дневники лівіці намагають ся навмисне ослабити значінє розпаду німецької Gemeinbürgschaft і потішають ся тим, що й дальше буде згода між сторонництвами лівіці після засади: «getrennt marschieren, vereint schlagen». Запевняють они також, що німецькі людовці не будуть вести вельми радикальної опозиції, а тим менше обструкції. Виходило би се також із статі посла Хіярого, оповіщеної в однім віденськїм дневнику, хоч і сей посол висловлює ся ось як: «хоч не спускаємо з ока нашої одвічальности, однак деколи буде нам вільно хватити ся радикальніших форм для осягненя наших цілей».

Вірноконституційна шляхта є вельми збентежена виступом людовців, а особливо заявою їх понук, задля яких послідував сей виступ. Також орган християнських соціалів остро критикує поступок людовців, хоч розпад Gemeinbürgschaft вважає лише подією поверховного значіння і вислідом підготовленого вже розкладу.

Vaterland, орган німецького центра думає, що виступ людовців з Gemeinbürgschaft не означає ще обструкції і вважає се простим пересудом, що Gemeinbürgschaft була ніби то порукою спокійної парламентарної роботи. Навпаки по думці сего дневника ослабне недовіре консервативних і славянських сторонництв, наколи не буде перед ними стояти зорганізований противник. Колиж уступить недовіре і підзор, тоді найдуть ся лекше сі природні комбінації від случаю до случаю, які можуть єдину давати поруку в нинішних обставинах успішної роботи в радї державній. Німецька Gemeinbürgschaft як-раз роздратувала національних і політичних противників, а також на правительство падала тінь, що оно є тайним союзником сеї Gemeinbürgschaft. Она була на думку Vaterland-у не пособлюванам але запорою спокою і роботи в радї державній.

Тимчасом в таборі східнонімців настала велика радість задля розпаду Gemeinbürgschaft, а орган Вольфа відчуває в парламенті подув свіжого воздуха, неначеб спав тагар, що гнобив національного духа.

На случай, коли би радість Вольфа мала перемінити ся справді в обструкцію, то, по думці півурядових дневників, вийшло би се виключно на шкodu парламенту і парламентаризму, бо в нинішних обставинах не можна би правительства принести в жертву обструкції лівіці, позаяк одструкція правиці вимагала би такої самої жертви від слідуєчого правительства. Мусів би отже бутя зроблений лад без теперішнього парламенту. Се є виразна заява, яку др. Кербер вже давніше висловив....

Борба за університет.

Супротив несмілих голосів сеї частини польської суспільности, яка в почутю справедли-

вости і в імя братерської згоди обох народностей нашого краю справедливостю домаганя рускої суспільности за своїм університетом признає без всякого фарисейства і без укритого ставленя перешкод здійсненю сеї нашої народної конечности — виступає повівістична часть польської праси з нечуваною заїлостію. Особливо органи польської irredent-и, яких цілю є роздути національні пристрасти до явного вибуху, старають ся анімуш польської суспільности, а особливо польської молодіжи випробувати на Русинах. Ми маємо стати мірилом сеї сили, яка небавом має зірвати ся до зверненя ідеї независимости польської держави..

На службу одного з тих органів станув, як звісно, університетський проф. Гломбінський, який знов в Slow-i polsk-im уважав відповідним «по рескрипте міністра» виступити зі статєю, повною клевети, буті і фальшивих алярмів. Приймаючи позу народного трибуна, каже п. Гломбінський: «Після голосів, які відозвали ся з рускої сторони по рескрипті міністра з 20. марца с. р., може вже ніхто не буде піддавав в сумнів мого остереженя, що під позором стремління до власного університету, приготовано замах на наші народні права у львівскім університеті. Ся осторога прийшла в саму пору, бо був найвисший час до прочуненя в сій справі рівно приспаної польської праси, як віденського Кола польського і цілої суспільности».

Сей сам проф. Гломбінський, що на онодішнім вічу польських академиків підпер своєю повагою і полемічною промовою резолюції, звернені против міністерского рескрипту і прав рускої мови на львівскім університеті, навіть сконфісковані в частині прокураторству — посьмів накинути ся тепер на професора Русина, інсинуючи єму підбурюванє молодіжи. Сей агітатор національної ворожнї на тлі університетської справи і провокатор «необлічальних наstemств» висказує ся ось як в згаданій статі: «Люди здемасковані, які запевнювали, що ходять їм лише в приєднанє рускої молодіжи до повороту, підносять голову і голосять отверту борбу. До таких людей належить також сей член професорского збору, який винайшов аналогію між академиком, а стороною судовою, межю університетскою властїю, а судом». І навішши тут імя д-ра Дністрянського кінчить свою статю ось якою «побудкою» до суспільности і молодіжи:

«Приклонники «утравізму» університету мають вже нині доситьчиненє, бо можуть переконати ся, до якого розухваленя противної сторони довела їх безчинна політика. Нехай підждуть еще хвилю в дотеперішній безчинности, а почувуть голосний оклик: «Проч з польским університетом!» Самі польські професори не є покликані до веденя «цгонглей валькі»; они без сильного підпертя зі сторони репрезентації суспільности є безсильними, бо їх обовязує розпорядженє висшої власти. В разі успіху замахів на польскість львівского університету мають професори одиноке остаточне оружє: покнутти сей університет і своє становиско; однак чи в сей спосіб ми прислужили би ся молодіжи і народній справі, над сим нехай застановлять ся сі, яких нарід покликав до оборони своїх прав та інтересів».

Так промовляє той, якого Gazeta narodowa називає «знакомітим знавцом стосункуф польско-руских!»

Розп'яте.

Розп'яте, в смертний час від уст ві відніате з останнім словом праці біля смертних брам!

Як мнѳго рѳвних слѳз Тобі сплило на нѳги в свѳятий день смерті, закі з хорих рук ві ещѳ з теплѳм останних віддихів небѳги дістаѳся Ти в мої!

Свѳячені свѳічі сіяли останні блиски, плив з уст ерѳя тѳхий панахіди тон, на тон пісѳнь похѳжий, щѳ-то до коліски приводѳть дѳтям сон.

Надї, віри слѳд було на лічку видко; на щѳбах, де йшла врѳда з смертню у бїй, бїль хвїлі вірив чар ещѳ останній швїдко, а смерть могѳча — свїй.

Вїтрѳць, що гравсь з волѳсем пѳщеним безладно крив вид ві для ѳка тѳмного від слѳз, — так тїнь блуднѳ на мѳрмур білий мѳче зраднѳ нагрѳбний кипарїс.

Одна рука з постѳлі смертної повїсла, на грѳдех дрѳга — йсна як лелѳї цѳвіт; здавало ся, держала, до нїмїх уст тїсла Розп'ятого за свѳит.

Уста на-пів отвѳрті, поцїлѳям радї, та з бѳжим поцїлѳєм вже здружїв ся дух, як пѳхощі, що жар їх поїдає в зрадї дим кїнувши в окрѳг.

Тепѳр уста холодні сплять вже, сплять на вікі і в грѳдех сцїпенїлих віддих вже притїх; на мѳртві ѳчи тихо снѳщенї повїки закрїли мѳртвїсть їх.

Я став. А сѳрце здаѳв бѳстрах невислѳвний, до тїла лѳбѳго я підїїті не сьмїв, немѳв егѳ взяв скѳну маєстѳт безмѳвний в свѳятѳ країну слів.

Не сьмїв я. Та свѳящѳник зрозумїв подїю, холоднѳю рукѳю хрест подаѳ менї. «Тут, сїну, спѳмнїв маєш, маєш тут надїю на всї бурлївї днї».

Так, Ти Розп'ятий, вїчно лїїшиш ся зі мнѳю! Безїменнѳ могїлу зѳлень сѳмїй раз осїнює вже нїнї, вкранѳє собѳю, — зі мною-ж Ти весь час!

Завїшений на сѳрци, де ворѳжі рѳки стираѳють все, Ти вірно спѳмнїв берїг; вже на Твоїй слѳвѳвїй кѳсти слѳз потѳки навѳзѳчили свїй бїг.

Повїрнїку єдїний хвїль житїя останних, останѳ на мѳму сѳрци, мѳв менї, все мѳв, що мѳвила она, колї до всїх незвѳнних звук слів ві не йшов.

Мов! — у непѳвний час, колї душѳ до скѳну, глухѳ на прѳцу, жаль, на щїрих слів ручай, ховѳь ся за грѳбу вїчносї заслѳну, за нѳших змїслів край;

колї мїж смертню она й житѳм повїсне, як ѳвч, що ось-ось і з дѳрева паде, тремтїть і пїдаєть ся, чѳючи, як тїсне мгла, що від грѳбу йде;

колї в незгїднїм хорї мѳльб, рїдань, розпѳки не чѳє вже на вїчний сон грѳдѳщий дух, — Ти, тїснений до уст ещѳ в той час розлѳки, як найвїрнїший друг, —

щѳб вїяснїти тѳмнї пересѳлень брѳми, щѳб зїр звернѳти лиш тудї «вїдѳже нѳсть», Ти, мїлѳючишь вїчно без границь над нѳми, якѳ-ж нам шѳпчеш вїсть?

Ти звѳвш мѳки скѳну! Слїз Твоїх потѳки в ту нїч страшнѳ, колї Ти слав свїй плач в простїр, свѳятих дѳрѳв олївних зрѳшували бѳки від сѳмеркїв до зїр.

З Хрестѳ, де тѳїну смерті мѳв Ти на примїті від бѳлю остѳвпїлу мѳтїр бѳчїв Ти; другїв Своїх, як ми, лишѳючи на свѳіті, в грїб мѳсїв Ти лягтї.

То-ж в імя Твогѳ скѳну, віру маю йсну, що лиш на Твому лѳнї дѳха я віддѳм; колї мої годїна вїбе, тям за власнѳ, — смерть прѳдїнь звѳвш сам!

Шукѳти бѳду мїсця, де в останнѳ нѳги она поцїлѳувала, Гѳспѳди, Твої; до тѳго-ж сонця й Бѳга відвѳйдѳ дѳрѳги за прѳводом ві.

Кѳб лиш в ту хвїлю скѳну біля лѳжа мѳго у чѳрнїй рѳсі став хто, слїз пуствїв струї, щѳб взяв від уст моїх вїн з бѳлем сѳрца свѳгѳ ту снѳдщїну мої!

Крїпї-ж егѳ, пїддѳржуй, смерть емѳ дай мїрнѳ, символѳ тої віри, що лѳвѳв несѳ; на тѳго, що остѳне, з тѳго, що мре, вірно переходї все, все!

До дня, колї в могїлі стрепенѳть ся люди на семїкрѳтнїй гѳлѳс в час тишї, — колї небѳсний сїльнїй гѳмїн всїх будїти бѳде, що пїд хрестѳм лягтї.

(Дальше буде).

Advertisement for 'VITRAKI' (Windmills) featuring an illustration of a windmill and text describing its mechanical parts and availability.

Advertisement for 'COLOSSEUM Ernesta Thorna' listing various theatrical performances and events scheduled for early 1902.

Advertisement for 'Soljo terno' (Black Pepper) featuring a hand icon and text describing the product's quality and price.

Large advertisement for 'Bank of Hypothecation' (Банку Гіпотечногѳ) offering loans and financial services.

Large advertisement for 'Danister' (Данїстер) insurance company, including a detailed financial table and company information.